

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 44684**Nom:** Problemes actuals de les fonts del Dret: Jerarquia normativa, interpretació i pluralisme jurídic**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 4,5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2223 - Màster Universitari en Dret Constitucional	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2223 - Màster Universitari en Dret Constitucional	Debats actuals sobre la teoria constitucional i fonts del dret	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

VICIANO PASTOR ROBERTO ALFONSO

RESUM

En la present assignatura, l'alumne analitzarà detalladament el sistema de fonts del dret, la qual cosa li permetrà conèixer la jerarquia de les mateixes així com les friccions entre les diferents fonts *sen especial, els problemes derivats de les relacions entre la constitució i altres fonts del dret.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS**COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE**

-

44684 Problemes actuals de les fonts del Dret: Jerarquia normativa, interpretació i pluralisme jurídic

Capacitat per a utilitzar els principis constitucionals com a criteri d'interpretació de l'ordenament jurídic.

Conèixer i comprendre els principals debats actuals sobre la teoria constitucional i les fonts del Dret.

Conèixer i comprendre els problemes nous que es plantegen entorn del Dret constitucional en la nostra societat actual. Un aprenentatge adquirit de forma sistemàtica, amb actitud crítica, aplicant la perspectiva de gènere i atenent al principi d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, des d'un prisma nacional i internacional, amb la degut anàlisi dels seus orígens històrics i les seues conseqüències.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

I. Introducció

II. La Constitució:

II.1 Aparició històrica dels textos constitucionals

II.2 Evolució històrica en la concepció de la Constitució: de declaració política a autèntica norma jurídica.

II.3 La Constitució com a norma suprema.

II.4 La Constitució com a norma secundària o norma de normes

II.5 Criteris i principis que articulen l'ordenament jurídic, validesa, eficàcia, jerarquia, competència i legalitat.

III. La funció normativa del parlament:

III.1 Introducció.

III.2 Les lleis reforçades.

III.3 Les lleis ordinàries

III.4 Una norma emanada del Parlament diferenciada: el Reglament parlamentari

IV. Les normes emanades del Govern:

IV.1 Introducció.

IV.2 L'origen de la compartició normativa en el si de l'Estat i la seua evolució

IV.3 Les normes governamentals amb rang de llei: la legislació d'urgència i la legislació delegada.

IV.4 Les normes governamentals amb rang reglamentari:

IV.4.1.- Concepte de reglament

IV.4.2.- La distinció entre reglaments i actes administratius

IV.4.3.- La raó de ser i l'àmbit material dels reglaments

IV.4.4.- Classes de reglaments:

IV.4.4.1.- Classificació dels reglaments per la seua relació amb la llei

IV.4.4.2.- Classificació dels reglaments per la matèria que regulen

1. Constitució, llei i reglament: jerarquia normativa, Prof. José Carlos Navarro

- I. Introducció
- II. La Constitució:
  - II.1 Aparició històrica dels textos constitucionals
  - II.2 Evolució històrica en la concepció de la Constitució: de declaració política a autèntica norma jurídica.
  - II.3 La Constitució com a norma suprema.
  - II.4 La Constitució com a norma secundària o norma de normes
  - II.5 Criteris i principis que articulen l'ordenament jurídic, validesa, eficàcia, jerarquia, competència i legalitat.
- III. La funció normativa del parlament:
  - III.1 Introducció.
  - III.2 Les lleis reforçades.
  - III.3 Les lleis ordinàries
  - III.4 Una norma emanada del Parlament diferenciada: el Reglament parlamentari
- IV.4.4.3.- Classificació dels reglaments pel seu origen
- IV.4.5.- Procediment d'elaboració dels reglaments
- V. Control jurisdiccional de les normes
- VI. Bibliografia
  - VI.1 Bibliografia bàsica
  - VI.2 Bibliografia complementària

2. Teories sobre la interpretació constitucional. Prof. Roberto Viciano

- I. Interpretació constitucional i interpretació legal: la intervenció del poder constituent.
- II. La força de les constitucions de l'Estat constitucional.
- III. Dificultats internes i externes per a la interpretació de la Constitució democràtica: la voluntat del poder constituent i el repte de la integració.
- IV. Control difús o control concentrat?
- V. La interpretació constitucional des de la pròpia Constitució democràtica

3. L'articulació constitucional del pluralisme jurídic. Profa. Claudia Storini

- 1. Pluralisme i Bon viure un camí cap a un altre constitucionalisme possible. Crisi, pluralisme i Bon viure.
- 2. Constitucionalisme democràtic pluralisme i Bon viure.
- 3. Pluralisme i Bon viure com a paradigmes del nou constitucionalisme Llatinoamericà.
- 4. Bon viure i homogeneïtzació cultural: l'altre constitucionalisme.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	0,00

METODOLOGIA DOCENT**AVALUACIÓ**

Una vegada finalitzat el període d'estudi d'una assignatura es realitzaran proves d'avaluació d'aquesta.

1. Proves d'Avaluació de coneixements adquirits: Es realitzarà un examen tipus test (45% de la nota) i un altre amb una pregunta curta de desenvolupament (45% de la nota).

2. Participació en fòrums i debats on-line: 10% de la nota.

La nota final de cadascuna de les matèries serà la nota mitjana de les assignatures que les componen. El màster se superarà quan l'alumne haja superat amb èxit totes les matèries amb, almenys, un 5 sobre 10. Pel que respecta a les notes, s'apliquen els criteris de la Universitat de València. Les qualificacions seran numèriques de 0 a 10 amb un decimal, a les quals s'afegirà la qualificació qualitativa corresponent conforme a la següent escala:

- de 0 a 4.9: "suspens"
- de 5 a 6.9; "aprovat"
- de 7 a 8.9: "notable"
- de 9 a 10: "excel·lent o excel·lent amb matrícula d'honor"

Les proves de recuperació tindrà lloc conforme al calendari de 2a convocatòries que es publicarà a l'aula virtual del Màster de Dret Constitucional.

BIBLIOGRAFIA

- AJANI, G., y otros: Sistemas jurídicos comparados, Barcelona, Universidad de Barcelona, 2011.
- LOSANO, G.: Los grandes sistemas jurídicos, Debate, Madrid, 1982.
- MAUS RATZ, E: Sistemas jurídicos, Ars Iuris, nº 41, 2009, págs. 279-283.
- LÓPEZ RUIZ, F: Fuentes del derecho y del sistema jurídico, El Basilisco: Revista de filosofía, ciencias humanas, teoría de la ciencia y de la cultura, Nº 16, 1994, págs. 65-68.
- ZWEIGERT, H: Introducción al derecho comparado, México, Oxford, 2002.
- DAVID, R. y JAUFFRET-SPINOSI, C.: Les grands systèmes de Droit contemporains, Paris, Dalloz, 2002.
- GLENN, Patrick: Legal traditions of the world, Oxford Press, Oxford, 2000.
- COURTIS, C. (comp.), Desde otra Mirada, Textos de Teoría Crítica del Derecho, Eudeba, Buenos Aires 2001.
- FIORAVANTI, M: Constitución. De la Antigüedad a nuestros días, Trotta, Madrid, 2001.
- CARBONELL, M. y VÁZQUEZ, R. (comp), Estado constitucional y globalización, Porrúa/UNAM, México, 2001.
- BORJA, R, Derecho político y constitucional, Fondo de Cultura Económica, México, 1991.
- Carré de Malberg, Raymond, Teoría General del Estado, Fondo de

44684 Problemes actuals de les fonts del Dret: Jerarquia normativa, interpretació i pluralisme jurídic

Cultura Económica, México, 1998. DE CABO, C, La reforma constitucional en la perspectiva de las fuentes del derecho, Trotta, Madrid, 2003. DE OTTO, I, Derecho Constitucional. Sistema de fuentes, Ariel, Barcelona, 1987 DE VEGA, P, La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente, Tecnos, Madrid, 1985.

- FIORAVANTI, M., Constitución: de la antigüedad a nuestros días, Trotta, Madrid, 2001. FRIEDICH, C. J., Gobierno constitucional y democracia, IEA, Madrid, 1975. GUASTINI, R., Estudios de teoría constitucional, UNAM, México, 2001. GARCÍA DE ENTERRÍA, E, La Constitución como norma y el Tribunal Constitucional, Civitas, Madrid, 1994. GARCÍA DE ENTERRÍA, E, La lengua de los derecho. La formación del derecho público europeo tras la revolución francesa, Alianza, Madrid, 1999. GARCÍA PELAYO, M, Derecho constitucional comparado, Alianza, Madrid, 1984. GARCÍA PELAYO, M, Las transformaciones del Estado contemporáneo, Alianza, Madrid, 1977. DE CABO MARTÍN, CARLOS, Dialéctica del sujeto, dialéctica de la Constitución, Trotta, Madrid, 2009. DE VEGA GARCÍA, PEDRO, La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente. Tecnos, Madrid, 2011. FERRAJOLI, LUIGI, Poderes salvajes, Trotta. Madrid, 2011. GHAI, YASH, La asamblea constituyente en la elaboración de la constitución política. International Idea, Estocolmo, 2006, pp. 1-41.
- VICIANO PASTOR, ROBERTO y MARTÍNEZ DALMAU, RUBÉN, Los procesos constituyentes latinoamericanos y el nuevo paradigma constitucional. Ius. Revista del Instituto de Ciencias Jurídicas de Puebla nº25, 2010. VICIANO PASTOR, ROBERTO y MARTÍNEZ DALMAU, RUBÉN, El nuevo constitucionalismo latinoamericano: fundamentos para una construcción doctrinal. Revista General de Derecho Público Comparado nº9, 2011. VICIANO PASTOR, ROBERTO y MARTÍNEZ DALMAU, RUBÉN, El proceso constituyente venezolano en el marco del nuevo constitucionalismo latinoamericano. Ágora, núm. 13, 2005, pp. 56-68.